

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri
duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus
rece[n]s illustrati**

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Octogesimusquartus ar. Tractatus de septem donis sp[irit]ussancti. Figure de septe[m] donis. De dono timoris Sp[irit]ussanctus similitudinem habet cum igne in septem que septem donis adaptantur. Ad ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

Virginitas ex
cellente
reliano
na.

Excellentia autem virginum et dignitas sic
sumpta sicut dicitur est quadrupliciter mani
festat. Primo q: ipse fund singularis spon
se eterni regis sicut dicebat beata Ibagne
virgo. vide Ambro. s. s. primo d. Respons
deo. Pulchritudine quis potest. Secundo quia coparatur
tur angelis. vt dicitur est. s. sepe. Ambro. Virginitas codis
tionem humane nature supergredit. per qua hoies ange
lis associant. malo: est tamen victoria virginu q: angelo
rum. angeli em sine carne viuunt. virgines vero in carne
triumphant. Tertio q: illustriores sunt fidelib: vniuersi
fis. Aprian. Virginitas est flos ecclesiasticis germinis:
dec: atq: ornamentu gratie spualis: lere in dolos laudis/
et honois: opus integrum atq: incorruptum dei: imago
rursus dei: sanctimonia dei: illustrio: portio gregis chris
sti. Quarto q: preferuntur coniugatis vt dicitur est. Idec au
tem excellentia quam habet virginitas respectu copule
coniugalis: p: q: multiplici coparatione ad ipsam. Illa
em impinguit vt dicitur: ista ment. Augu. Venerosi ele
git in carne vita iam limitari angelo: q: ex carne numeru
augere mortalium. **C** 3 Siquis seduerit virginem: cos
cubucrit: cui ea: dotabit ea habebit: vt dicitur. Si vero
pater dare noluerit: reddet pecuniam iuxta modu dotis
qua virgines accipere consueuerit. Exo. xxii. et de adul
c. i. r. q. ii. tria. Qui per vinu deho: ar: hginem: capite
punitur. Insi. de publi. iudi. s. si aut. Si autem attentat sas
cratam virginez etia ad matrimoniu: similiter capite pus
nitur. de peni. dist. s. in. l. canonizata. si q: non dicit. r. xxv.
q. ii. si quis. h. Anones execrantur. xxv. q. ii. raptos. c.
si quis virginem. De triplici genere eunuchoru. Mat. xix. et
xxii. q. v. runc saluabit. abs est sub. c. q. sit. **C** 4: Quo
modo autem status virginis purissimus in ecclesia fans
ta quodammodo cecidit a sua puritate clarum est. quia sa
crate virgines in monasteris aut coposaliter per pessis
mas familiaritates et carnales seculariu clericoru et ma
gime religio: rum quorundam deuotiones aut per corru
ptos sensus et mentes libidinosam spualiter corruerunt.
Alique etiam earu p: uina fidem irritam facientes. xxv.
q. i. c. i. h. se incestis et adulterinis et sacrilegis nuptijs
traderunt: alique in semeripsis in dicitur turpitudines
scelerissimas et execrabiles: modis et acibus operantes
Alicena virgines in seculo se voto chrislo in virginitate
seruire vouerunt. et alie virgines maritande male a pare
tibz custodite modis similibz corruerunt: et in virgini
tate desponsate non fuerunt. sed florem virginitatis im
pudici alij rapuerunt. vt prophete antique de ruina vir
ginum isto tempore sint complete. Thren. i. Virgines ei
squallide. ibi exposui. in ista. h. parte in arti. iiii. in litera
deleth. Eribi. Virgines abierunt in captiuitatem. ibi ex
posui in litera Sade. in. iiii. ar. Et Threno. h. Destruit in
furore suo munitiones virginitis iuda. ibi exposui in litera
beth. in. v. ar. Et ibi. Abiecerunt in terra capita sua virgi
nes hierusalem. ibi exposui in litera Ioth. in ar. r. ibi. Qui
ecoquabo te: et consolabo: te virgo filia sion: et. Quis
meditabitur tui: ibi exposui. et ibi. Virgines mee cecide
runt in gladio. ibi exposui. Humillate sunt virgines per
corruptione. Thren. v. ibi. Mulieres in sion humillate
runt: et virgines in ciuitatibus iuda. ibi exposui in ora
tione hiero. Recordare. i. viij. ar. **C** 5: Hecodie vir
gines ad incrementu non sunt perducte. Esa. xxii. circa pa.
r. ibi. Non adicies vltra vt gloriaris calumnia sustinens
virgo filia sionis. Oblita est hodie virgo ornamentis sui
scilicet pudicitie. Hiero. ij. Hodie multe hginis filie Bas
bylonis. i. h. h. q: dicit Esa. lviij. Descende. sede in
pulvere virgo filia Babylonis. non est foliu: et. que veri
ba ponuntur et exponuntur. xxii. q. v. si paulus. Hiero. Pe
nit ergo et mente virginitas. Iste virgines sunt male vir
gines carne et non spiritu. virgines sulte q: oleu non habet
tes excluduntur a sposo. Si autem et ille q: virgines sunt ob
alias tamen culpas virginitate corporu non saluantur: qd

fiet illis que prostituerunt membra chrisi: et metauerunt
templu sancti spiritus in lupas: et. q. v. si paulus. Ite
de istis malis virginibus Ep: ian. Si incorrupta inue
ta fuerit virgo ea parte qua mulier potest esse: poterit ta
men ex alia parte corporis peccasse que corrumpi potest:
et tamen inspicere non potest. certe ipse concubitus. ipse cos
plexus. ipsa cofabulatio et osculatio et coniacentium duo
rum turpis et feda do: mitio quantum dedecoris et cris
minis confitetur: Si superueniens maritus sponfam sua
iacentem cum altero videat: none indignatur et fremit: et
per zeli dolorem portat gladium in manu sua: et chrisus
dominus et iudeus noster quum virginem suam dicat: sibi
et sanctitati sue destinaram facere cum altero cernit: quas
tum indignatur ei et irascitur. xxv. q. s. nec aliquo. Qui
autem cum muliere sanctificata mechatus fuerit: deponet
dus est si est clericus. si laicus: excommunicandus. xxv. q. s.
si quis episcopus. Innocen. Si apostolus. s. ad Timo. v.
illas que a proposito viduitatis discederent: dirit eas ha
bere damnationem: quia p: uiam fidem irritam fecerunt
quanto magis virgines que pactonis sue fidem minime
seruauerunt. xxv. q. i. he vero. De his etiam malis virgini
bus deo sanctificatis et de pena earu qui corruunt et earu
corruptoib: xxv. q. s. i. pudicas. cu. h. c. seq. c. si quis sacro
c. si qua virgo. c. diaconissam. c. quot quor. c. virgines. c. si
quis rapuerit. De phibita familiaritate et periculosa mo
nacharum. c. iij. q. ii. diffinimus. c. in decima actioe. Et des
ricoru. lxxv. dist. ad reatu episcopi.

Articulus. lxxv.

Xpedito longe late:

Et tractatu fundameti omnium statuum in ecc
lesia sancta dei et eoru quantum ad vitam et
puritatem in hec la chymabili tempore in
liciu uerfalli ruina: q: scribitur. ii. Paralipo. vii. q. quum
templum cofelest Salomon fundens pieces: descendit
ignis de celo: et deuorauit holocausta et victimas. Ideo in
fine istius operis qd chrisus Salomon pacificus rex. et
in probem. decre. rex pacificus. gratia sua incepit: et
ete coplenit: matre meam vniuersalem ecclesiam gemiti
bus et suspirijs genuflexus humiliter interpellat: q: pieces
magis mentales q: vocales. de con. di. v. mediocriter. fun
dar ad sponsum suum. Ep: v. xxv. q. i. nuptiarum. chris
stus. q: sicut in ecclesia primitiua misit ignem. i. spiritum
sanctum super eam cu septem suis donis. Act. ij. de conse.
di. iij. p: opie. xxii. q. iiii. ea vindicta. vt eam sibi sacrosan
ctum tabernaculu consecraret: eam mundans illumina
s forificans et in sua gratia ignis et confirmans: sic mis
sertus eius quasi vidue bonis filijs. Luc. viij. de peni. dist. s.
impotuna. in tanta eius vite ruina mitat iterum spiri
tus sancti gratiam cum suis donis: et super eam ad eam m
dandam et sibi sponfam legitimam consecrandam non ha
bentem maculam neq: rugam. ad Ep: v. xxv. q. iiii. res
curat. **C** 6: Et ideo in calce istius operis de. viij. donis
spiritus sancti de quibus Esa. xij. in p: in. de quib: multi alij
tractauerunt: sed de allegationibus iuris se non intromis
serunt: cum iuris fundamento breuiter adnotabo. vt per
eius gratiam in sancto suo statu antiquo et debito refo
metur: et placeat sponso sacrificium sponse: sicut a diebus
antiquis. Mala. c. iij. l. di. purgabit. qd tempus ante ad
uentum bestie. Apoca. xij. c. xij. Antichristi proculdubio est
uenturum. Et sicut sponus eius chrisus de spiritus san
cto conceptus. Luc. i. ad mensuram spm sanctum non rece
pit. Joan. iij. sed super eum plenitudo descendit et mansit
Joan. i. et requisit cum donis suis. vt p: c. Esa. xij. sic et
ipsa sancta ecclesia spona sua fm suam mensuram recipi
at dona eius: et renouetur per eum. vt dicatur ps. xlv. S
ctificauit tabernaculum suum altissimus. **C** 7: Hecrus au Spirit
tem spiritus sancti rectissime dona vocatur et septiformis donis dona.
gratia spiritus sancti. Quum enim spiritus sanctus bonis dona
tas. Sapi. x. sit. se et sua liberalissime comunicans: ideo

sanctum donum ab eo est. Jaco. i. q. ii. q. pia. Aug. *Ma-*
gna est dei misericordia. deum dat equale sibi. nam spiri-
tus sanctus donum est in quo dantur liberalissime cetera
dona. ideo spiritus sancti liberalitas insinuatur. Donum est
iuxta verbum sapiens est dario irredibilis: que fit sine
spe retributionis. Seneca in li. de beneficiis. Non est bene-
ficium quod in questum mittitur. Idem. Si deum imitas-
ris: da beneficia gratis. ad hec est de dona. c. i. Et differen-
tia est inter donum: quod est genus: et munus: quod est spes-
cies. s. de verbo. sig. inter donum. nota. de sumo. et si questio-
nes. in glos. Aliud vocat etiam septiformis gratia: Dya-
ta autem dicitur q. gratis. ad Tit. i. Ro. xi. datur. s. q. i. gra-
tia. De septem dona. dicuntur septem stelle: in dextera
christi. Apoca. s. et dicuntur stelle: quia noctem presentis
ignorantie illuminant. et in dextera christi: quia per eum
omnia dona collata sunt. Jo. xvi. Quum venerit paracla-
rus et. Ephe. iij. Dedit dona hominibus. Septe lucerne.
Evo. xvi. Facies septem lucernas: et pones eas super can-
delabrum. glos. Septe lucerne sunt septem dona spiritus sancti:
q. in christo semper manserunt: et fidelibus in voluntatem
eius distributa sunt. Septem lampades. Apoca. iij. La-
charie. iij. Septem crines Samsonis. Judi. xvi. De septem
dona opponuntur septem malis huius mundi: q. sunt stul-
titia. hebetudo. precipitatio. inanis timor. Ignorantia. du-
ritia. Superbia. Contra malum superbie timor: qui humili-
liat. Contra duritiam pietas. Contra timorem inanem for-
titudo. Contra stultitiam scientia. Contra hebetudinem
intellectus. Contra precipitationem consilium. Contra
ignorantiam sapientia. Iste sunt septem columne q. suste-
tant domum sanctam ecclesie. Prover. ix. Sapientia scilicet
christus edificavit sibi domum. scilicet ecclesiam. quum dis-
xit. Et super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Dat.
xvi. iij. di. ita. Erigit in ea columnas septem dona spiritus
sancti: expellentes septem spiritus invidiosos. Luc. xi. et Dat.
xij. Superbiam expellit timor: q. cor humiliat. Pietas in-
vidiosos: bona comunicat. Scientia iram: quia animam illu-
minat. Fortitudo acidiam: q. torporem expellit. Consilium
avaritiam: q. dat pauperibus superflua. Intellectus qui-
lam. quia can temperat. Sapientia luxuriam: quia gustas-
to spiritu caro desipit. Et nota q. a dono timoris sapien-
tia inchoatur. Ecclesiastici. s. et dono sapientie perficitur.
donis vero medijs proficendo ad consummationem sap-
ientie appropinquatur. Et nota q. donum sapientie et dos-
num intellectus pertinent ad contemplativam. Dono est
intellectus contemplantur deum in creaturis. dono sapi-
*entie in se. Alia. v. dona pertinent ad activam. **T**imo-*
igitur a timore domini incipiendum est. q. initium sapien-
tie timor domini. Eccl. i. s. Et ps. cx. Initium sapientie timor
domini. Secm Aug. super Joa. x. de mercenario. Timor
est fuga mali ne pdat que diligit. Fuga timoris fuga est
*caute declinationis. Timor est dum timet timetur. **P**hi-*
loso phus. Qui timet deum: omnia timent eum. qui vero
deum non timet: omnia timet. Item Aug. in li. de civi. dei.
Timor est amor: fugiens quod ei adversatur. Timor est
expectatio futuri mali. Et notandum q. spiritus sanctus
per dona sua. i. per suos effectus edificat iustitiam: q. cons-
trat ex septem beatitudinibus de quibus Dat. v. et ex septem
virtutibus. tribus theologis: scilicet fide. spe. et charitate
et quatuor cardinalibus: Prudentia. temperantia. fortitudo.
et iustitia. et hoc per similitudinem quam habet cum
*igne in. vij. **P**rimo q. ignis quod altum est: incinerat:*
et humiliat. sic spiritus timoris per humilitatem virtute
quam inducit cor: elatum: humiliat et deprimet: et in fide so-
lidat. et sic se omnibus subjicit recolens illud Ecclesiastici. s.
Qui sine timore est non poterit iustificari. Secdo ignis qui
consolidat. sic spiritus per gratias per virtutem mansuetudi-
nis quam inducit ad omnem iniuriam sustinendam: patien-
tem efficit. vnde dicit glos. q. spiritus sanctus pietatis spes-
cie patiendo corroborat. Ecclesiastici. ij. Depime cor tuum

subaudi per timore. Et sustine subaudi. per mansuetudi-
nem. Tertio illuminat. sic spiritus scientie per beatitudi-
dinem et virtutem que est luxus. nam quum quis videt
et proximorum miseriam et celestis regni lucer absentia.
et sic attendit charitas et dilatur. ps. xli. Fuerunt mihi
lachryme mee panis die ac nocte et. Quarto semper
ignis esurit: sic spūs fortitudinis firmi habet iustitie: et
esurit altiore perfectionis gradum. Quinto ignis omni-
nibus se comunicat. sic donum consilij omnibus se expo-
nit per virtutem misericordie quas inducit que se mul-
ti in necessitate subtrahit. q. misericordia deus est victus.
lxv. di. non satis. Sexto purgat et mudat ignis. sic do-
num intellectus q. intus legit is interioria mundat et pa-
rat virtutem munditie. Septimo ignis naturaliter fur-
sum tendit. sic donum sapientie per virtutem pacis quam
introducitur sursum ad meditando celestia rapit. Sapien-
tia enim consistit in cōtemplatione divinorum: et superio-
rum. ideo roboratur per hoc donum iustitia: que pacem
pectoris servat et metis quietem. Et nota q. omnia dona
et virtutes ad hoc tendunt. vt tranquillam reddant cōscy-
entiam. solum timor niritur vt eam semper sollicitam faci-
at et suspecta. Verū. Timor: anima concutitur. conscy-
entia discutitur. leralis sopor extinguitur. sollicitudo incitat
amor domini custoditur. Qui habet hanc gratia: omnem
odit iniquitatem. Sine hac gratia preuia gratiarum mul-
lum bonum pullulare vel manere potest. Omne virtutum
edificium ilico vertit in precipitium: si huius gratie am-
serit presidium. **A**d commendationem diuini timoris
multa faciūt. **P**rimo scriptura sacra. Deutero. vi. Deum
time. Josue. x. Timete dominū. ps. xxxij. Timete dominū
omnes sancti eius. Luc. x. idem Dat. x. Timete eum qui
post q. occiderit habet potestatem mittere in gehennam
vbi Ambrosius. Mors enim nature finis non penes est.
et ideo moriem supplicij corporalis esse defectum: penam
vero anime esse perpetuam. deumq. solum metuendum
cuius potestati non natura prescribat: sed eadem natura
subiacet. concludit dicens. Ita dico vobis hunc timete
et. Secundo promissiones. Tobie. iij. Habebis multa
bona si timueris deum. Ecclesiastici. i. Timenti deum be-
ne erit in extremis. et in die defunctionis sue benedicetur
Tertio beatificatio. Prover. xvij. Beat' homo qui sensit
per est pauidus. Ecclesiastici. xv. Beatus homo qui datus
est habere timorem domini. Quarto excellentia quam
tribuit ei scriptura inter oēs gratias. Eccl. i. xv. Timor
domini super omnia se superposuit. Verū. super Lan. In
veritate didici nil eque efficax esse ad gratiam promerē-
dam. retinendam. recuperandam: q. si omni tempore cor-
ram deo inueniaris non altum sapere: sed timere. Time
ergo quum arriserit gratia. Time quum abierit. Time
quum demo reuertetur. et hoc est semper pauidum esse.
Quum adest time ne non digne opereris et ea. Si recess-
serit: multo magis timendum. quia reliquit recussodia
tua. vbi enim deficit tibi gratia: deficiat tu. dicente datore
gratie Joan. xv. Sine me nihil potestis facere. Ita si gra-
tia reproposita rederit: multo amplius tunc timendum
ne forte contingat recidium pari qd vris deterris est.
Luc. vi. de peni. dist. iij. refugientes. Quinto quia timor
valde placet deo. ps. xxxij. Ecce oculi domini super me-
tes eum. Eccl. i. xxxij. Oculi dñi ad timētes eum. Sexto
q. expellit peccatum: et multa bona alia operatur. Eccl. i.
Timor domini expellit peccatum. Gregorius. Poena
mens si non prius per timorem aueritur ab assuetis vs-
titijs: non emendatur. Hiero. Timor virtutum cultos est.
quia sanito: cordis. Securitas ad lapsum facilius: q. ni-
met deum: nihil negligit. Eccl. v. Verū. Timor domini
omnium virtutum plenitudinem operatur: dum per iusti-
tiam desert maior: per prudentiam non credit se sibi. per re-
perantiam refugit aliena discutare. per fortitudinem se ro-
tum obedientie subdit non discernende sed adimplende.
Hunc timorem sequitur spiritus. Item incit initium sapi-

Timor
diuinus.

Donum
spiritus
sancti cu
igne opa
ratio.

Timor
diuinus

Timor
diuinus

entis. Prouer. s. Bern. Timor domini est initium sapientie: quia tunc primo deus anime sapit: quoniam eam ad timendum afficit: non ad sciendum instruit. Nihil melius quod timor dei. Eccl. xxiij. in si. Qui timet deum: conuertitur ad cor suum. Eccl. xxi. Et q. Anchora mentis est pondus timoris: hoc inuenit forte ad obediendum et promptus reddit. Idem. Timor dei est nulla que faciendi sunt preterire. Eccl. iij. Qui timeat deum custodiant mandata eius. Septimo uero nam mundi delectatione cohibet: et frivola atq. insipida reddit. dicens illud Apo. xiiij. Timere dominum: et date illi hoc notem. Octauo. sentit deum. ps. cxx. Magna multitudo dulcedinis tui domine: quam abscondisti timentibus te. Sunt tres cause timoris. In conspectu multorum peccata latentia. ps. xvij. Delicta quis intelligit: diuini iudicii incertitudo. quia quedam iudicantur ab hominibus bona: et a deo mala. Gregorius. Plerumq. solet in conspectu interni iudicii: quod in intentione fulget operantis. Finalis vite incertitudo: qui modo est iustus: nescit an perseverabit. Eccl. ix. Sunt iusti atq. sapientes: et opera eorum in manu dei: et tamen nescit homo utrum amorem an odio dignus sit. sed oia seruantur in futurum incerta. Et de pur. ca. accepim. ubi. et si simplex. Et Job. ix. et c. Ideo semper et ubiq. timendum est. q. de quolibet statu damnatur aliqui. Dat. xxiij. et Luce. xviij. Duo erunt in agro. et c. et. Unus assumetur. alter relinquet. Remigius. Tres ordines ecclesie demonstrant. Per duos in agro. ordo predictatorum: quibus commissus est ager ecclesie. Per duos in mola. ordo coniugum: qui dum per diuersas curas nunc ad hec nunc ad illa fluctant: quasi mola in circuitu trahunt. Per duos in lecto. ordo continentium: quorum requies nomine lecti designatur. In his aut. ordinibus sunt boni et mali. iusti et iniusti. et ideo ex eis quidam relinquuntur: et quidam assumunt. Ideo sancti uiri semper et ubiq. timere et timore repletis non est quo se ingerat superbia. nec solam timere in malis: sed etiam in bonis. Job. ix. Verebar oia opera mea. glof. etiam bona. Greg. Piarum meritum est tibi culpam timere: ubi culpa non est. v. di. ad eius. Et de obser. le. c. ij. Greg. Si placere ueraciter cupimus post peruersa subeimus: ipsa etiam in nobis bene gesta timeamus. Idem. Iusti quod agunt metuunt: dum caute considerant ante quantum iudice stabunt. De timore plene habetur Eccl. i. et. ij. ubi uide. Et Species timoris sunt septem.

Timor naturalis. quod timet naturaliter nocuum nature. Hic timor: nec est meritorius nec demeritorius: sed indifferens. q. non subest libero arbitrio. Hoc timore timet chris. morte naturaliter. Mar. xiiij. Dat. xviij. Lespitricus pauere et c. ubi Theophilus. Qui enim totum assumptat hominem: assumptus et naturalis hominis propieteras. pauere et tedere et contristari naturale est. nam homines naturaliter inuini tedunt ad morte. uide qd no. r. q. iij. non solum in glof. non remouet. quas aliqui libri non habet. Item ubi. Tristis est anima mea usq. ad morte. Beda. Quas si deus in corpore constitutus fragilitatem carnis exponit ut eorum qui sacramentum incarnationis obiurgant: exclusi derentur impietas. Na qui corpus suscepto. oia debuit suscipere q. corporis sunt: ut esuriret. Mar. xiiij. Luc. iij. sitiret. Jo. iij. et. viij. angeretur. contristaretur. Diuinitas enim per hos nescit comitari affectus. Secundus humanus quod scilicet aliquis plus debito timet corpus suo. hoc probis dicitur. Mar. c. Nolite timere eos et c. r. q. iij. nolite. Hoc p. uenit ex nimio amore presentis vite. Tertius mundanus. qui quis timet de rebus mundanis perdendis nimis et iste multum cruciatur. Aug. Diuitie plus cruciant ad eptem timore amissionis: q. concupite ardore ad eptionis. Isti timore iudei christum occiderunt. Jo. xi. Quartus seruilis. Istenon est in charitate. s. Jo. iij. xxiij. q. vi. s. et. q. ut dicit Aug. hoc timore cominet homo peccato solus ppter gehennam. vnde Aug. Inaniter putat victorie esse peccati: q. timore non peccat. q. si non impletur foris negotium male cupiditatis: ipsa in mala cupiditas intus est hostis: et ideo

non facit quod non licet fieri: quod non potest impune fieri: et uel let non esse iustitiam punire: et ea si possit auferrer. Inimicus igitur iustitie est qui timore pene non peccat. Amicus autem erit: si ei amore non peccat. In tali uiuit peccati uoluntas: et sequeretur opus: si sequeret impunitas. Peccator non uult charitas: etiam si sequat impunitas. Iste timor non tantum pene eterne: sed pene temporalis metu retrahit a peccatis. ut patet in multis secularibus et religiosis. ad hec di. iij. facte sunt. xxiij. q. v. non frustra. in pben. decre. rex pacificus. Iste tamen timor: seruilis charitate introductus ut seta introductus filium Aug. Nam crescit charitas finium: et minuit timor: et e conuerso. De hoc legif. et no. de pes. ni. di. ij. sicut seta. sub. s. i. hinc Aug. ait. Quintus inicitia. lis. qui est quoniam in perfecta charitate q. huc habet partim timet puniri: partim a deo separari. Hic perfecta charitas foras mittit. s. Jo. iij. Sextus timor: filialis. q. est cum perfecta charitate in seculo seculi. s. ps. xvij. Timor domini sanctus permanet in seculo seculi. Hic cauet offendere celestem patrem: non timore mali: sed reuerentiali amore: sicut bonus filius. de hoc no. in pre. c. sicut seta. et habet. xxiij. q. vi. s. et. q. Septimus timor: reuerentialis. q. de legitimo amore ad patrem procedit. Isti timore filius indulgentissimum patrem sollicito reueret affectu. dum eius non uerba neq. uita: sed uel tenuet amoris formidat offensam. Lusus timoris magnificentiis propheta eleganter. Esa. xxiij. expressit dicens. Timor: ipse est thesaurus eius. et ps. xxiij. Timere dominum oia sancti eius. Qui in hoc timore dominum metuit: perfectioni eius certum est nihil deesse. Hoc timore fuit repletus ille homo dicitur. Esa. xl. s. i. Heremone in collatione de perfectione in li. colla. Jo. casti. Et notandum quod quoniam timor: sit fuga mali: malum uero diuidatur in malum culpe et pene. Et de iureiu. est christus. s. i. timor: filialis et reuerentialis fugit malum culpe scilicet dei offensam. alie spes timoris fugiunt malum pene. Potest etiam timor: describi sic. Timor est spiritalis rei prepoteris uel excellentis. Et notandum quod in omni periculo imminente ille tantum timendus est qui habet oia in sua potestate. Grego. Quicquid est quod exterius seuit: per hoc ille timendus est qui hoc interius disponit. ps. xxiij. Timere dominum omnes sancti eius et c. Aug. Si creature seuiunt: deum time non illas. q. oia sub ipso sunt. glof. Lupiditate nocendi per te habes: potestare nisi ipse dederit non habes. Scdm. Climacu. Timor est: premeditatum periculum contremiscens: sensus cordis de incertis euentibus frangens: cõsternans et tristans. Timor: est securitatis et certitudinis priuatio. Qui factus est seruus domini: ppter dominum solum ipsum timebit. q. uero hunc nondum timet suam uindictam multoties pertimescit.

Sunt autem multe cause timoris. Prima zelus diuine iustitie contra peccata propter quod christus multum oportuit crucifigi. Ro. viij. Propositi sunt timor suo non pepercit. Secunda acerbitas per mortis filio suo non pepercit. Luc. xxi. Si in uiridi ligno et c. cause. Bern. Filius dei iubet occidi: ut vulneribus nostris pro sa sanguinis illi balsama medeant. Agnosce o homo quod gratia sunt multa vulnera pro quibus necesse fuit christum dominum vulnerari. Si non essent hec ad morte: et ad morte: utiq. semper eternam: nunq. propterea dei filius moreret. Tertia podus diuini examinis. Job. xxxi. Podus eius ferre non potui. Idem xxiij. Consideras illum timore sollicito. Esa. cv. Scdm. magnitudine operis et uisitato eorum. Quarta consideratio pene luciferi et coplicum. s. De. h. Rudetibus inferni detras cratos in tartarum tradidit cruciandos in iudicium referuas ri. Rudentes sunt fumes quibus naute uela suspendunt: ut flante aura portus tranquillitate relinquant: sedq. ambiguis fluctibus credant. quibus immundorum spirituum conamina comparant. q. mor ut flante supbia se contra deum exereunt: ipsis et elationis sue conatio in abyssis profundis rapti sunt. Pene etiam Ade et alio: q. in diluio perierunt. Gene. viij. et de sacra vnc. c. vnic. s. penul. Quia penetrabilitas diuini iudicii. Debe. iij. Omnia nuda et aperta sunt oculis eius.

Timor

Via videt oculus illi. Eccl. xiiij. vltij. q. h. perniciosa. Septa facilitas cadendi. s. ad Lox. r. Qui stat videat ne cadat. Septima hostiu inuisibiliu r innumerabiliu persequutio. ps. xxxij. Multipliori sunt sup capillos capitis r. Octava etreni iudicij cōsideratio. s. ad Lox. v. Roma. xliij. Omnes nos ad stare oportet ante tribunal christi. ex de peni. r. re. cum ex eo. vbi Hualfredus. Quid omni spiri tui rationali tam acerbū q̄ terribilis illa expectatio iudis cū? Pungit quidē mortis memoria: sed multo magis con pūgo: his verbis. Nonā cōsideratio penarū inferni. Et pūmo acerbitas. Nam acerbissime penebui? vite mino res sunt pena purgatorij. s. Aug. de peni. di. viij. nullus. Decima aduersitas. ps. x. Ignis sulphur r. Frigus strido: dentiu. Dat. viij. xliij. r. xv. Luc. xliij. Fames. Deu tero. xxxij. Adsumēt fame. ps. lviij. Et fame patient vt ca nes. r. Job. xvij. Attenuetur fame robur ei. Sitis. Job. xvij. Et ardescet d̄ sicut sicut. Fero. s. Aug. xxxiij. De cadaueri b̄ eoz ascendet fero. Tortioes r dolores. Apoc. xvij. Dā ducabūt liguas suas p̄e dolore. s. Aug. xvij. Tortioes r dolores tenebūt eos. Aug. Nec q̄ torq̄t fatigat: nec q̄ torquet moit. s. Aug. Ibi mors sine morte. finis sine fine. defectus sine defectu. q̄: mois semp̄ ibi vult: r finis semp̄ incipit: r de fecit? deficere nescit. Apoc. ix. Querēt hoies morte: r nō in uentent. Aug. Nihil aut̄ pei? in morte: q̄ esse in morte sine morte. Doro: carceris illi? obscurissimi r feridissimi ar dentissimi r demonū horribiliter apparentiū. Bernar. Quis tibi pauo? Dafa: quū relictis oibus quorū hic tā grata fuit presentia: in regione profusignota ingredies ris: tot ibi terribiliū demonioū agmina occurrētia vides bis. Ibi erit tūc mer? r pena simul s. Aug. Diuturnitas. Job. xx. Rer q̄ fecit oia neci consumetur. Ire maledicti in igne eternū. Dat. xxv. vñ Hualfredus. Misera habi ratio vbi dolor acerrimus: ignis deuorās: r nullus termi nus in ardoib? sempiternis. r glos. sup p̄e. loco Job. Et sine fine cruciet: vinere sine fine cōpellit. de peni. di. s. volu issent. Pene r dolous ynuerfalitas. s. Aug. Lata erit ibi vis doloris: q̄ mens ad aliud dirigi nō poterit: nisi ad qd̄ vis doloris impellit. Penitētia sine fructu. Sapiē. v. Pen itentia agentes: r p̄e angustia spūs gemētes. Plus hic vna lachryma operat̄: q̄ ibi totū mare pleni lachrymis. Aug. de fido ad penū. In inferno etiā erit annul? penitē: diuis: nulla erit ibi correctio voluntatis. Amisso glorie. q̄ est maior: pena q̄ gehenna s. Aug. r. Aug. De hoc ti moie. Berni. Torremisco adentib? bestie scz diaboli. Apo. xij. Apprehensa est bestia. ps. lxxij. Ne tradas bestiis r. infernalis. A ventre inferi inferioi. ps. lxxv. Et inferno inferioi. A rugientibus scz demonib?. Eccl. iij. prepara tis ad esca. Doro: vermē rodentē scz conscientia. s. Aug. vl ti. Dat. ix. Ignē torentē et deuorantē. s. Aug. xxxiij. Dat. xxv. Fumū r vapores. Iosue. ij. Sulphur r spiritū pcella rus. ps. clyvij. Doves tenebras exteriores. Dat. xliij. Fra ter Regidius soci? bñ f̄ adsci laicus dicit. Timor dñi san ctus omnē timorē malū expellit: r custodit illa bona que nō possunt lingua exprimi nec cogitari. quē habere. quia magnū est donū: non omnib? datū est. Qui nō timet ostē dit se nō habere qd̄ perdat. Timor dñi regit r gubernat hoiem: r facit eū venire in gratia dei. quam si hō habet: timor dei cōseruat eā. r si non habet: facit ad eam puenire. Dēs creature q̄ ceciderunt nunq̄ cecidissent: si hoc donū habuissent. Hoc sanctū donū non est nisi sanctoū et san ctarum. Et quanto quis magis est gratiofus: tanto magis est timorāt. Multū timere debet hō a supbia sua ne precipitet eū sicut luciferū. A teipso caueas. Non pōt hō esse securus: dum est inter inimicos. inimicus noster caro est. r ipsa semp̄ cū demonib? aduersaria est anime nostre. Maiore ergo timorē debet hō habere ne malitia sua vin cat eū: q̄ de aliqua remūdi. Impossibile est q̄ aliq̄s possit ad gratia dei ascendere nec in ea pseruare sine timore. quē q̄ non habet signū est p̄eūdi. Qui plus timet: plus o: at dicit abbas Jacob. Sicut lucerna obscurū cubiculū illu:

minat: ita timor dei si venerit in eo: hois illuminat eum: r docet oēs virtutes r indata dei. Dicit Machari? Sicut lignū in manu hois quo frutices in igne versantur r re uersantur semper ab igne cōsumuntur. ita si hō manducauerit habēs mentē suā in timore dei: timor dei ossa ei? cōsumit. iuxta illud. ps. cxyij. Et sic timore tuo carnes meas. Dicit pastor. Sicut fumo expellunt apes vt tollat dolo cedo operis carū: ita corporalis quies timorē dñi expellit.

Articulus. lxxvj.

Est donū timoris

dicendū est de dono pietatis. Nā vt ait Aug. a timore ascendit ad pietatē. Pietas duobus modis accipit. Primo s. m q̄ est boni nature: quo sanguine cōiunctis r patrie benecolli cōpassionis cultus exhibet. vt ait Tull? in officiis. huius ipsa natura ducit. facit. lxxvj. di. non fatia. s. est pbanda. Secdo modo s. m q̄ est donū gratie spūs. et est hic idē pietas qd̄ cultus diuinus cū opere mie. Vñ super illud Apo stoli. s. ad Timo. iij. Erere te ad pietatē. dicit glos. lxxvj. s. ad fidē puram r veritatē rectā scz hē. vt ad pietatē. id est ad cultū dei r opera mie. R. uolens etiā de est in dilectioe r sacrificij exhibitione atq; reuerentia. de hoc no. de con. di. iij. venerabilis. glos. ij. Et dicit latine pietas gre ce theologia. i. cultus dei. s. m hoc sic diffinitur. Pietas est qua de? recte colitur: r proximō hilariter subuenit. Hec virtus r donū perficit ex fide pura et vita recta. Et sicut adaptat timorū humilitati siue paupertati spūs: pro eo qd̄ diaboli superbi laqueos euadit. sic pietas mansuetudine: eo qd̄ terrā viuentium certissime faciat possidere. Dat. v. Ideo dicit apls. s. ad Timo. iij. P̄ omissionē habens vitę que nūc est r future. i. vt hic abunder bonis gratie et etis rēpoxalibus. xvi. q. s. reuertimini r etiam in futuro bonis glorie: habens benedictionē sinistre r dextre. R. an. viij. Be ua ei? r. s. Gregorius videt velle qd̄ pietas prout est donū sumat p̄o misericordia. dicit em. Pietas opera docet. s. quibusdā videtur qd̄ pietas prout est donū differat a mi a qd̄ pietas respicit spiritalē. versus. Tōsule. castiga. solare remitte. fer. oia. necessitate. mia corporale. de peni. di. iij. serico: dia. r. c. medicamentū. vñ glos. in p̄e. c. s. ad Timo. iij. q̄ est Ambro. ait. Dis disciplina christiane religionis consistit in operib? mie. quā si quis sequit. etiā si lubricum carnis patiat: vapulabit: sed nō peribit. de hoc r. di. s. f. Opera em̄ misericordie humiliant hoiem ad suscepiēdes gratie: per quā liberatur hō a lubrico morali. Itē susten tant hoiem in lubrico veniali: sentiedo p̄imos mortuos decidat in mortali. Pōt etiā dici qd̄ pietas releuando misē riam proximī pcedat ex p̄ncipijs fidei. qd̄: quist? repurat sibi fieri qd̄ sit pauperū. Dat. xxv. mia vero pcedat ex p̄ncipijs iuris naturalis. qd̄: frater noster naturalis eiusdem speciei est nobiscū. facit ad hoc. di. ius naturale. ibi. cōis oim possessio. r. vi. q. i. c. ij. Job. v. Vistās spēm tuā nō pec cabis. Eccl. xliij. Omne aial diligit simile sibi. Hec virtus vel donū hoiem iugo dei mansuetū subijcit. vt ait Aug. Saluti oim studet r pfectui. Est vita oim nostrarū actio num. nā visibilis actio quasi corpus est. sed deuotio pieta tis est quasi spūs. Deuotio actionem viuificat sicut aia. cū de cele. nil in quadā. corpus. Actio sine deuotione est q̄si corpus sine aia. Pietas actionis inchoat in tēpore: s. nō finit cū tēpore. Hec est quasi medulla sine cortice. Hugo de sancto victore. Hec virtus vt ait Greg. scientie dilectioe dirigitur. De ista pierate ad Titum. i. ibi. Et abne gantes impietatem r. c. et sequitur. Just r. e. pie. xliij. dilin. per totum. lxxvj. distin. non satis.

Articulus. lxxvij.

Est donū pietatis

dicendū est de dono sciētię. q̄ sic describitur s. m Aug. Scientia est humanarū rerum cog nitio saluberrime fidei deseruens. Idem

narū rmi idera

Explic

Pietas dicitur cōsidera r p̄eūdi

Et dicit glos nō cōstituta

Volū cōcordia